

ישראל. ירד (בערב. רש"י. והריטב"א צדד שירד מיד בבוקר), ויקרא לזקני העם וישם לפניהם את כל הדברים האלה אשר צוהו ה'. ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה. בשלישי בסיון (יום ג' לרבי יוסי; יום ד' לחכמים) שוב עלה משה בהשכמה ואז נאמר לו הנה אנכי בא אליך בעב הענן... וכן נאמרה לו מצות הגבלה באותו יום (רבי יוסי בר' יהודה). לערב אמרה משה לישראל. בשלש הימים הללו פירש ענשה של תורה ומתן שכרה. (ויגד; וישב). ברביעי בסיון (יום ד' לרבי יוסי, ה' לחכמים) השכים שוב ועלה להגיד שקבלו עליהם מצות הגבלה, ואז נאמרה לו מצות פרישה, וקדשתם היום ומחר. לרבי יוסי, הוסיף משה יום אחד מדעתו. (היום כמחר — מה מחר לילו עמו אף היום לילו עמו, והרי כבר עבר הלילה), וצוה להם לפרוש שלשה ימים (ד' ה' ו'). לדעת חכמים, לא הוסיף מדעתו ופרשו יומים (ה' ו'). בחמישי בנה מזבח תחת ההר והקריב עליו קרבן. בבקר של יום השבת ניתנה תורה לישראל.

ד. לדעת חכמים, חודש אייר שלאחר יציאת מצרים, היה מעובר, בן שלשים יום. ולרבי יוסי, היה חסר כבשאר השנים.

למסקנא, אין הכרח לומר לחכמים שעברו את אייר. וכן צידד בחדושי הר"ן, שלפי האמת לא עיברוהו לאייר.

לרבי יוסי, לא היה בין ניסן של שנה ראשונה לניסן של שנה שניה אלא שלשה ימים, ולפי החשבון יוצא שבאותה שנה היו שבעה חדשים חסרים. ולחכמים היה ההפרש יומים, נמצא שהיו שמונה חדשים חסרים. (אך אין הכרח לומר לחכמים שהיו שמונה חסרים, אם נוקטים שעברו את חדש אייר של שנה ראשונה. תוס', כפירוש מהרש"א. ומהרש"ל פירש בדרך אחרת. וע"ע: חזון איש או"ח סב, טז; קמ, ג).

דפים פז — פח

ק"ח. א. אלו דברים עשה משה מדעתו והסכים הקב"ה עמו?

ב. באיזה יום בשבת יצאו ישראל ממצרים?

ג. יום הקמת המשכן — אלו דברים מיוחדים היו בו?

א. שלשה דברים עשה משה מדעתו והסכים הקב"ה עמו; —

הוסיף יום אחד מדעתו (לרבי יוסי);

פירש מן האשה (לאחר מתן תורה, ולא 'חזר לאהלו' כשאר העם);

שבר את הלוחות.

ב. לפי ברייתא אחת, ההולכת בשיטת רבי יוסי, חמשה עשר בניסן שבו יצאו ישראל ממצרים, יום חמשי בשבת היה. ולפי ברייתא אחרת, היה זה יום שישי, וכדעת חכמים החולקים על רבי יוסי.

ג. יום שמיני למילואים, הוא א' בניסן, הוקם המשכן. אותו היום נטל עשר עטרות:

ראשון למעשה בראשית (שהיה זה יום ראשון בשבוע. רש"י. ויש מפרשים כמאן דאמר בניסן נברא העולם, והרי

זה יום ראשון בשבוע בתחילת ניסן, כמו בתחילת הבריאה. עפ"י ריטב"א; חדושי הר"ן);

ראשון להקרבת הנשיאים.

בב"י מבואר שהנשיאים החלו להקריב רק ממחרת, וכבר תמהו על כך האחרונים. וראה בנושא זה בהרחבה, בספר 'גוילי אפרים' לרא"פ שטין, ב"ב תשמ"ה;

ראשון לכהונה (שעוד אז היתה העבודה בבכורות. ולדעת רבי (זבחים קטו): כבר מסיני נצטוו על הכהונה. וצריך לומר שהוא חולק על ברייתא זו. עפ"י ריעב"ץ. ויש מי שכתב שבכורי הלויים, לפי שלא חטאו בעגל, עבדו עד הקמת המשכן. עפ"י משכיל לדוד — במדבר ג);

ראשון לעבודה — לסדר עבודת ציבור, תמידין ושאר קרבנות של תרומת הלשכה);

ראשון לירידת האש (על המזבח);

ראשון לאכילת קדשים (במחיצה. רש"י. ויש מפרשים: לאכילת קדשי קדשים כגון חטאות ושיירי מנחות, שעוד אז לא קרבו. עפ"י ראב"ד בפירושו לתו"כ שמיני. וע' רא"מ הורביץ);

ראשון לשכון שכינה בישראל;

ראשון לברך את ישראל (ברכת כהנים);

ראשון לאיסור הבמות;

ראשון לחדשים.

דף פט

ק"ט. מהו שיעור חיוב להוצאת עצים ותבלינים?

עצים — כדי לבשל ביצה קלה, [ואף על פי שראויים אף בפחות מזה לעשותם שינים למפתח, סתמם אינם עומדים לכך].

יש אומרים שהשיעור הוא כגרוגרת מביצה (כדלעיל פ: — ע' מאירי; שפת אמת).

תבלין — כדי לתבל ביצה קלה. תבלינים שונים מצטרפים זה עם זה לשיעור. ודוקא כשכולם מיני מתקה, שראויים למתק בצירופם, (וכל כיוצא בזה), אבל בלאו הכי אינם מצטרפים.

יש סוברים בדעת הרמב"ם, שלהלכה נוקטים אפילו תבלינים שונים מצטרפים להוצאת שבת.

דף צ

קכ. א. אלו דברים המוציאים מרשות לרשות חייב בכלשהו?

ב. המוציא קופת הרוכלים שיש בה מינים הרבה — כמה הוא חייב?

ג. המוציא חגב חי או מת — מה דינו?

א. דברים שהמוציאם בכלשהו חייב:

פלפלת — מיועדת לריח הפה];

עטרן [מועיל ל'צילחתא' — כאב חצי הראש];

מיני בשמים;

מיני מתכות [אמר רבי שמעון בן אלעזר: שכן ראוי לעשות ממנה דרבן קטן];

מיני ריח רע, (מעשנים בהם לחולים ולתינוקות כגון חלטית, להבריה מעליו מזיקים. רש"י. בפסקי הרי"ד:

שלא תשרה עליו רוח רעה. [והרבה עושים כן. רשב"א צד.]. אבל אם הוציא כדי לסלקו מן הבית — אינו חייב אלא לרבי

יהודה המחייב במלאכה שאינה צריכה לגופה. ריטב"א);

שמן טוב;